

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKETLER VE ENDEKSLER MÜDÜRLÜĞÜ

2021 3. ÇEYREK

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Yönetici Özeti

Bankaların 2021 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile dördüncü çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi sonuçları incelendiğinde⁽¹⁾,

2021 yılının üçüncü çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları temelde aynı bıraktığı görülmektedir. Alt kısıtlımlar incelendiğinde, uzun vadeli krediler ile yabancı para cinsinden açılan krediler dışındaki işletme kredi türlerinde bir miktar gevşeme olduğu gözlenmektedir. 2021 yılının dördüncü çeyreği için bankaların beklentisi, yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm işletme kredilerinde standartların gevşetileceği yönündedir. Bireysel krediler için standartların konut kredileri için temelde aynı kaldığı, taşıt ve diğer bireysel kredi türlerinde ise gevşetildiği gözlenmektedir. 2021 yılının dördüncü çeyreği için bankaların beklentisi, tüm bireysel kredilere uygulanan standartların temelde aynı bırakılacağı yönündedir.

Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, 2021 yılının üçüncü çeyreğinde tüm işletme kredi türleri için talepte artış olduğu görülmektedir. 2021 yılının son çeyreği için beklenti, tüm işletme kredi türlerinde talebin artacağı yönündedir. Bireysel kredilerden konut ve taşıt kredilerine yönelik talepte azalış olduğu, diğer bireysel kredilere yönelik talepte ise önceki dönemde görülen artışın devam ettiği gözlenmektedir. Yılın dördüncü çeyreği için beklentiler, tüm bireysel kredi türlerinde talebin artacağı yönündedir.

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; yılın üçüncü çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaşmaya, yurt dışı fonlama koşullarının ise gevşemeye devam ettiği görülmektedir. Yılın son çeyreği için beklentiler, yurt içi fonlama koşullarında gevşeme, yurt dışı fonlama koşullarında ise sıkılaşma olacağı yönündedir.

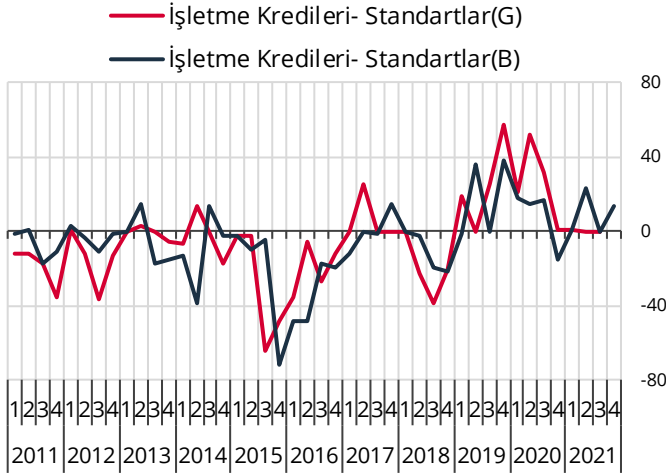
⁽¹⁾ 2021 yılının üçüncü çeyrek dönemine ilişkin Banka Kredileri Eğilim Anketi, 6 - 17 Eylül 2021 tarihleri arasında uygulanmıştır.

I. Kredilere Uygulanan Standartlar

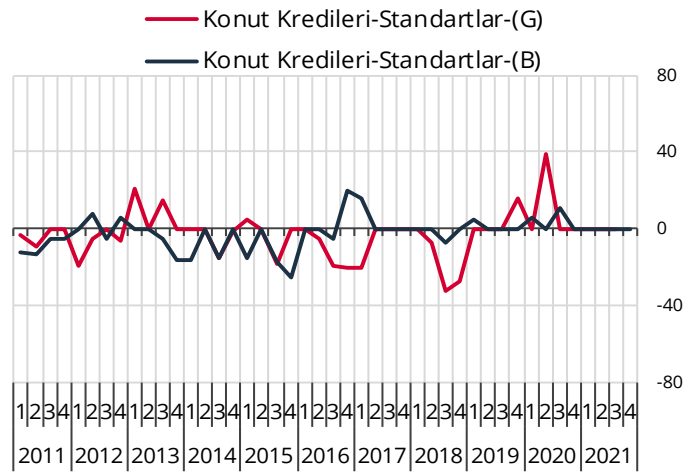
2021 yılının üçüncü çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları temelde aynı bıraktığı görülmektedir. Alt kırımlar incelendiğinde, uzun vadeli krediler ile yabancı para cinsinden açılan krediler dışındaki işletme kredi türlerinde bir miktar gevşeme olduğu gözlenmektedir. Standartları gevşetici yönde etkileyen faktörler rekabet baskısı, endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm, genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler ve bankanın likidite pozisyonu olurken, standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen faktör bulunmamaktadır. 2021 yılının dördüncü çeyreği için bankaların beklentisi, yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm işletme kredilerinde standartların gevşetileceği yönündedir (Grafik 1).

Konut kredilerine uygulanan standartların yılın üçüncü çeyreğinde temelde aynı kaldığı gözlenmektedir. Yılın son çeyreği için beklenti, standartların aynı kalmaya devam edeceği yönündedir (Grafik 2).

Grafik 1. İşletme Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Grafik 2. Konut Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

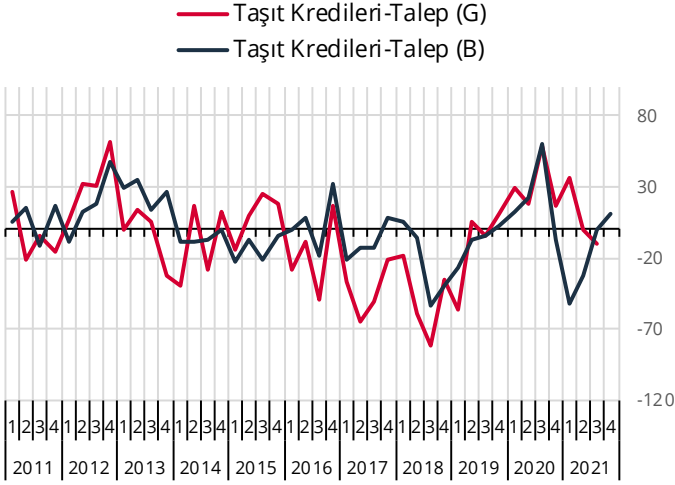

Taşıt ve diğer bireysel kredilere uygulanan standartların yılın üçüncü çeyreğinde gevşetildiği görülmektedir. Her iki kredi türünde de rekabet baskısı standartları gevşetici yönde etkileyen faktör olmuştur. Ayrıca, tüketicilerin kredi itibarı diğer bireysel kredilerde standartları gevşetici yönde etkileyen bir diğer faktör olmuştur. Yılın dördüncü çeyreği için bankaların taşıt kredisi ve diğer bireysel krediler için beklentisi, standartların temelde aynı kalacağı yönündedir (Grafik 3 ve Grafik 4).

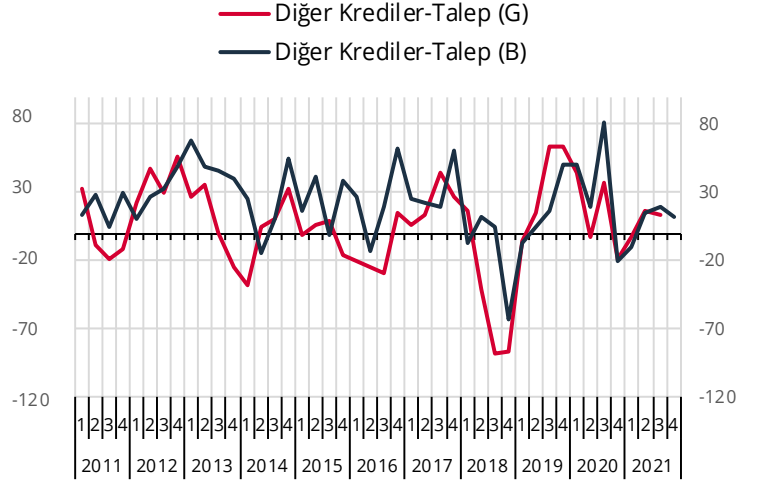
(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma)

Diğer bireysel kredilere yönelik talepte önceki dönemde görülen artış, yılın üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir. Bu kredi türünde tüketici güveni ve diğer bankalardan sağlanan krediler talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur. Yılın dördüncü çeyreğinde diğer bireysel kredilere ilişkin talebin artmaya devam etmesi beklenmektedir (Grafik 8).

Grafik 7. Taşıt Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Grafik 8. Diğer Bireysel Krediler için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

III. Kredi Koşul ve Kuralları

İşletmelere kullandırılan kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında; ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kâr marjının azaltıldığı gözlenmektedir. Faiz dışında alınan ücret ve komisyonlar ile kredi ya da kredi limitinin büyüklüğüne ilişkin koşul ve kuralların gevşetildiği görülmektedir.

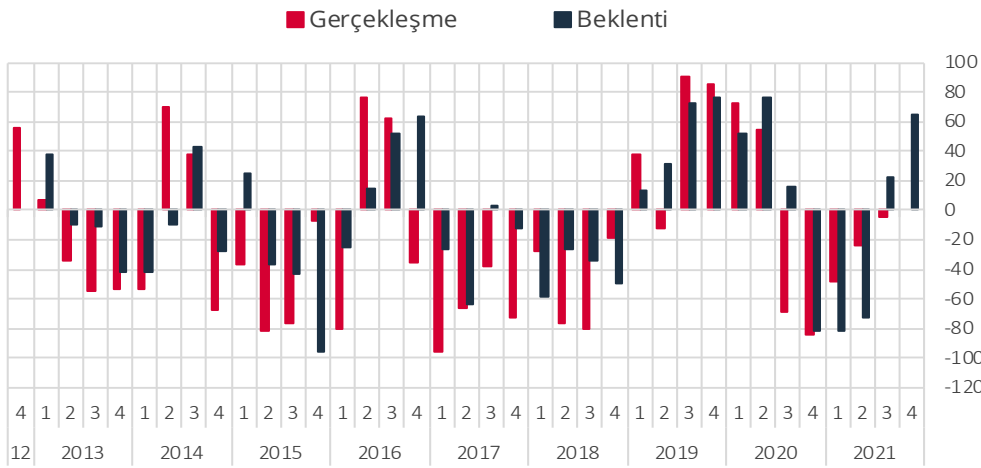
Bireysel kredilere uygulanan koşul ve kurallar incelendiğinde, ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının konut kredilerinde ve diğer bireysel kredilerde aynı bırakıldığı gözlenmektedir. Öte yandan, taşıt kredilerine uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında ortalama krediler üzerindeki kar marjının temelde aynı bırakıldığı, daha riskli krediler üzerindeki kar marjının ise azaltıldığı gözlenmektedir. Konut kredilerinde kredi/teminat oranı ve vadeye ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı görülürken, taşıt kredilerinde faiz dışında alınan ücret ve komisyonlar ile vadeye ilişkin koşul ve kuralların gevşetildiği görülmektedir.

IV. Fonlama Koşulları

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2021 yılının üçüncü çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaşmaya, yurt dışı fonlama koşullarının ise gevşemeye devam ettiği görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti ile yurt dışı fonlamaya ilişkin diğer koşul ve kurallar yurt dışı fonlama koşullarını gevşetici yönde etkilemiştir. 2021 yılının dördüncü çeyreği için beklentiler, yurt içi fonlama koşullarında gevşeme, yurt dışı fonlama koşullarında ise sıkılaşma olacağı yönündedir (Grafik 9 ve Grafik 10).

Grafik 9. Yurt İçi Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaşma)

Grafik 10. Yurt Dışı Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaşma)

